

- Ennek a cikknek a nyomtatott változata a Magyar Nemzetben jelent meg. A megjelenés időpontja: 2016. 02. 08.

o BELFÖLD

o A szingliadó ötletgazdája szerint félreértették

o A szingliadó ötletgazdája szerint félreértették

A ŐSBIZALOM?

A szingliadó ötletgazdája szerint félreértették

Győr Ágnes, 2016. február 8., hétfő 10:05, frissítve: hétfő 10:53

A „szinglihordák” helyett a csecsemőkori traumákat és a félreértelmezett családtámogatási kísérleteket okolja Benda József Magyarország aggasztó demográfiai helyzetéért. A szingliadó szellemi atyjaként közismertté vált KDNP-s oktatáskutató lapunknak a cselekvési terve kapcsán kirobbant botrányt hisztériának nevezte. Egyúttal nyomatékosította, ha rövid időn belül nem derítjük ki, mire van szüksége a fiataloknak ahhoz, hogy gyermeket vállaljanak, visszafordíthatatlanná válik a népességcsökkenés, és valamennyi társadalmi rendszerünk összeroppanhat. Benda József szerint a pénzbeli ösztönzők önmagukban nem elegendők, a csokot pedig bár fontosnak tartja, az szerinte csak egy szűk rétegnek szól.

– Alaposan felborzolta a kedélyeket az óriási médiabotrányt okozó szingliadó ötlete. Azóta több interjúban azt állította, hogy szavait félreértelmezték. Mi történt pontosan?

– Tavaly év végén jelent meg egy könyvem, amelynek címe: A szakadék szélén – a népességfogyás okai és megállítása volt. Ez jutott el az Ifjúsági Kereszténydemokrata Szövetség (IKSZ) néhány jó szándékú tagjához. A szervezet ez alapján hívott meg egy beszélgetésre, amit „szingliadó” címmel hirdettek meg. Azonnal jeleztem, hogy ezt nem szeretném, de nem törődtek vele. Ráadásul ez a szó az én könyvemben egyáltalán nem szerepelt, bár az sem mellékes, hogy egyes európai országokban létezik effajta adónem. Magyarországon is volt korábban, és ma is van, csak úgy hívjuk: családi adókedvezmény. Az esemény beharangozójára aztán rábukkant a sajtó, és hatalmas hisztéria keletkezett. Sajnos hasonló esetek szinte hetente megtörténnek.

– Megbánta, hogy belefolyt ebbe?

– A könyvem megjelenése nem érdekelte a sajtót, azóta pedig már több mint tizenegy

interjút készítettek velem. Úgy tűnik, hogy ez az ország botrányról botrányra vergődik, egyébként nem lenne baj, ha egyszer eljutnánk a valódi párbeszédig, egymás megértéséig. Nincs mit megbánnom. Ez a történet nem rólam szól. Nekem az a dolgom, hogy felmutassak és világossá tegyek, mint a világító torony, egy előre látható, és még talán elkerülhető társadalmi krízist. Mindenhová elmegyek, beszélek és írok róla, hátha eljut azokhoz, akik képesek és akarnak is cselekedni. Ha ezt nem tenném, soha nem tudnám magamnak megbocsátani.

– Habár a szingliadó konkrétan nem szerepel a könyvében, abban az akciótervben viszont már igen, amit szintén ön készített el. Mi lett ezzel a dokumentummal?

– Hónapok óta várom, hogy az illetékesek elolvassák, ám egyelőre nem tudtam bejutni hozzájuk. A KDNP elhatárolódott az egésztől a kialakult botrány miatt, ugyanakkor az is igaz, hogy a Barankovics Alapítvány (a KDNP pártalapítványa – a szerk.) vezetői azonnal felismerték a jelentőségét, és gyorsan megjelentették a könyvet. Az akciótervben hatvan pontot soroltam fel, amelyek további szakmai vitáknak lehetnének a kiindulópontjai. Szerepel köztük az is, hogy mindenekelőtt meg kell kérdezni a 35 és 45 év közti korosztályt arról, mi kellene nekik ahhoz, hogy családot alapítsanak és még egy gyermeket vállaljanak. Az a probléma, hogy a mai napig a különböző kormányok pénzbeli családtámogatást nyújtottak, de ahhoz, hogy több gyermek szülessen, nem csak pénzre vagy lakásra van szükség. Ennek hatását sokan elemezték. Azonban a demográfiai trend megfordítása nemcsak fontos kérdés, jövőnk meghatározója, hanem rettentően sürgős is! Az utolsó nagy létszámú korosztály (a jelenlegi 38-40 éveseké) lassan eléri a szülőképes kor felső határát. Ha ők úgy lépnek ki ebből az időszakból, hogy nem lesznek utódjaik, távozásukkal lepusztul az ország. Az infrastruktúra ugyanis tízmillió főre van kitalálva, ennél kisebb lakosság esetén minden létező rendszerünk összeomlik.

– A kormány most vezeti be a családok otthonteremtési kedvezményét (csok), ami komoly segítséget nyújt a gyermekvállaláshoz.

– Fontos lépés, de csak egy szűk rétegnek szól. Nem ígéretekre van szükségünk arról, hogy tíz éven belül három gyermek születik, hanem olyan komplex támogató rendszerre, amittől már jövőre születik egy, és évről évre, számszerű tervek mentén egyre több.

– A lakosság sürgős gyermekvállalása szükséges, ennek a hangoztatása azonban nyomasztóan nagy terhet ró a nőkre. Mit gondol erről?

– Véleményem szerint a gyermekvállalás nem az anya, a nő felelőssége! A gyermek a kis és nagy család gyümölcse, a harmonikus kapcsolatok jutalma és örömforrása. Ezt személy szerint senkire nem szabad ráterhelni. A feladat közös a férfival, és a felmérések többsége szerint csak együtt oldható meg sikeresen. Azt a javaslatomat is

félreértették, hogy „a tízfősnél nagyobb munkahelyeken népesedési megbízottat kéne alkalmazni, hogy megakadályozzák a 35–45 évesek túldolgoztatását”. Arról szóltak a kommentek, hogy a nőkről írtam, pedig én gyermekügyekben nem a nőkről beszélek, hanem a családozokról. A munkahelyek többségében, akár az állami, akár a piaci szférát nézzük, jellemző, hogy túldolgoztatják a fiatalokat. Tíz-tizenkét órát kell dolgozniuk, aminek az az eredménye, hogy hulla fáradtak, és alkalmatlanok minden társas életre. Értelemszerűen a párkeresésre is. Ennek a gyakorlatnak véget kell vetni! Van olyan ismerősöm, aki tavaly otthagyt egy minisztériumi állást. Korábban, amikor megkérdeztem tőle, hogy mit csinál a munkán kívül, azt válaszolta, hogy hétköznaponként alszik, hétvégén pedig sír. Egy harmincéves nőről van szó. Hogyan találjon valaki így párt? Ha az a nemzetstratégia, hogy legyenek gyermekek, akkor ehhez meg kell teremteni a feltételeket.

– Ám manapság egyszerre kell karriert és családot építeni. Sajnos attól, hogy az ember az egyiket elmulasztja, még nem biztos, hogy teljesül a másik.

– A párválasztás nagyon nehéz dolog, mert nincsenek alkalmak és nincsenek helyek. Ezzel kapcsolatban is vannak terveink, javaslataink. Mivel a probléma mértéktelenül nagy, és az időnk elfogyott, kísérletezni nem lehet, a javaslattömegben az is szerepel, hogy az állam járuljon hozzá a párkeresés költségeihez.

– Úgy érti, hogy fedezze a romantikus vacsorák árát, vagy a mozijegyet?

– Akár, de nem csak ezeket. Lehet rajta poénkodni, de most a magyar nemzet megmaradása a tét. Lehetne megoldás például egy Szép-kártya, amivel nőgyógyásznál is lehetne fizetni, állami támogatást lehetne adni babakelengyére, az esküvőkhöz, vagy személyiségfejlesztő tréningekre. Számtalan megoldás szóba jöhet, aminek a lényege az, hogy minden támogatást megadjunk a fiataloknak, amire szükségük van, és ami eredményhez vezet. Például személyiségfejlesztési lehetőséget azoknak, akik ezt igénylik, és valamilyen problémával, sérüléssel küzdenek.

– Milyen sérülésekre gondol?

– Kutatásaim szerint a jelenlegi demográfiai helyzet és társadalmi értékválság egy többgenerációs sérüléstömeg eredménye. 1948 és 1970 között a nők foglalkoztatottságát a korábbi 25 százalékról fölemelték 70 százalékra. Ezt úgy érték el, hogy az édesanyákat behajtották a munkahelyekre. A munkavállalás nem választás kérdése volt, hanem kényszer. Ez a folyamat azzal járt, hogy tömegek kerültek bölcsődébe már hathetes koruktól. Ilyen fiatal korban az édesanyától való elválasztást sokan traumaként élték meg. Megtapasztalták az úgynevezett szeparációs szorongást, megtanulták, hogy nem számíthatnak senkire és mindent maguknak kell megoldaniuk. Ez a generáció aztán felnőtt. Valamikor a hetvenes évek közepén került szülőkorba, és mit tapasztaltunk? Azt, hogy már nem reprodukálta a saját lélekszámát. 1954 és 1963 között az élve születések száma százezerrel csökkent, és ugyanebben a generációban

kezdett el emelkedni a válások száma. Az első generáció pedig továbbadta szorongásait a következőnek. A csecsemőkori kötődéshiány miatt van, hogy sérültek vagyunk, nem tudunk megbízni másokban, mert nem alakulhatott ki – a pszichológusok által használt – úgynevezett ősbizalom. Folyamatosan bántjuk és kínozzuk egymást. Nem merünk elköteleződni, mert félünk a csalódásoktól, és berendezkedtünk egy biztonságos, érzelemmentes világba. Ebből fakadóan nem is igazán merünk élni, kicsit olyan, mintha kívülről néznénk az életünket, ahelyett, hogy vállalva a sérülés kockázatát, felnőttként viselkedve szeretni mernénk egymást.

– Amit ön mond, az nem találkozik a kormány közelében népszerű szinglihordákat korholó retorikával.

– Nem is találkozhat, mert én azzal egyáltalán nem azonosulok. Ostobaság, félreértés és értelmetlen vádaskodás. Mindannyian sérültek vagyunk, amiből én magam sem vagyok kivétel. 1954-ben születtem és 38 éves koromban házasodtam meg. Addig nem is akartam megnősülni, mert én is rengeteg érzelmi csalódást éltem meg, aminek az okait pár éve értettem meg, és jutottam túl rajta egy nagyszerű pszichológustréner segítségével. A szingliségnek, a viselkedésformának, amit manapság a szinglilét öntudatos életfelfogásával azonosítanak, úgy gondolom, személyiségtörténete van. A magam részéről ezt az érzelmi csapdát nagyon megszenvedtem, és úgy kerültem ki belőle, hogy egyrészt a szakmámmá vált ennek a területnek a kutatása, másrészt rengeteg személyiségfejlesztő tréningen vettem részt. A legmélyebb hatásút ezek közül Menis Yousryval éltem meg. Nemzetközi hírű pszichológusról van szó, aki évente két alkalommal jár Budapesten, már több ezren vettek részt nálunk is a programjain, és 13 másik országban tart még tréningeket. Ha sikerül egy kormányprogramot elindítani, szeretném felkérni, hogy képezzen ki egy trénergárdát Magyarországon, hogy többen hozzáférhessenek páratlan tudásához. Egy ilyen tréning több tízezer forintba kerül, és az emberek többsége nem tudja saját zsebből megfizetni. Annyira vad elképzelés, hogy az állam támogassa az ilyen foglalkozásokat és lehetővé tegye, hogy az emberek egészségesebbek, boldogabbak legyenek, hogy pótolják azt, amitől megfosztattak életük első éveiben?

– A társadalom nagy része lehet, hogy nem úgy gondol magára, mint aki sérült, mint aki javításra szorul.

– Persze, és aki nem kér a segítségből, arra nem is szabad ráerőltetni. De sokan vannak, akik érzik, hogy valami baj van, és nem találnak megoldást. Rengeteg társkereső működik, ami azt jelenti, hogy az ilyen jellegű szolgáltatásra van igény. A piaci alapon működő szolgáltatások nem rosszak, de pénzbe kerülnek és mindig az anyagi szempontok állnak az első helyen, és nem az ember. Én el tudnék képzelni egy olyan rendszert, ahol az állam eredményalapon támogatja ezeket. Csak ismételni tudom. Össz nemzeti érdekről van szó. Ha az eddigi gondolkodás eredményes lett

volna, nem volna szükség arra, hogy mi most itt új és szokatlan megoldásokról beszéljünk.

– A bizalmi válsággal az nem függ össze, hogy sokan úgy érzik, olyanok készülnek felülről beleavatkozni az életük legintimebb részeibe, akik egyáltalán nem értik meg az élethelyzetüket?

– Ez nyilvánvaló, de az, hogy egyes vezetőkből hiányzik az empátia, ugyanabból a csecsemőkori traumából fakad, aminek okairól már beszéltünk. Abban a helyzetben, ami kialakult, mind vesztesek vagyunk. Politikusaink is köztünk nőttek föl, és ők is átmehettek ezeken a traumákon. Nem gondolom, hogy bárki itt ártani akarna másoknak. Kényszerpályákon vagyunk, és kívülről jobban látjuk mások hibáit, de megoldani csak belülről lehet. Amit én fontosnak tartok, az a párbeszéd, az együttműködés. Ebben a politikusoknak és a sajtónak is megvan a maga felelőssége.

Ennek a cikknek a nyomtatott változata a Magyar Nemzetben jelent meg. A megjelenés időpontja: 2016. 02. 08.